

Asia: Hanhinevan tuulivoimahanke ja sen sähkönsiirto (Karstula, Kyyjärvi, Alajärvi), ympäristövaikutusten arviointiselostus (KESELY/1288/2021)

Keski-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Energiequelle Oy suunnittelee 24 voimalan (ohjelmavaiheessa 34) tuulivoimahanketta Hanhinevan alueelle, joka sijaitsee Kyyjärven ja Karstulan kuntien alueella. Voimaloiden kokonaiskorkeus on 300 m ja hankealueen pinta-ala on n. 3 300 ha. Sähkönsiirto toteutetaan uudella ilmajohdolla, joka rakennettaisiin olemassa olevan voimajohtoon rinnalle.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Selostuksen mukaan hankkeella arvioidaan olevan metsäpeuralle kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia ja vaikutusten arvioidaan ulottuvan 1-10 km säteelle. Hankealueelta ei selostuksen mukaan löytynyt merkittäviä kanalintujen soittimia. Linnuston osalta hankkeella nähdään selostuksen mukaan olevan kohtalainen kielteinen vaikutus.

Luke näkee puutteena, että linnustokartoituksia on kohdennettu vain osaan hankealueesta ja sen, että metsäkanalintujen soittimia on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Useampana peräkkäisenä vuonna tehty soidintaikaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinten esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkisistä kanalintukannoista. Myös soidinten havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Luke näkee, että mikäli tuotantoalueen linnustollisesti huomionarvoisin kohde sijoittuu 50 m etäisyydelle voimalasta 12, on syytä harkita sen uudelleen sijoittelua.

Selostuksessa todetaan, että melu, välke ja alueen mahdollisesti lisääntynyt ihmistoiminta voivat lisätä kaava-alueella esiintyvien eläinten stressiä, joka voi vaikuttaa muun muassa niiden lisääntymismenestykseen. Näillä tekijöillä ei selostuksen mukaan arvioida olevan merkittävää vaikutusta alueen riistakantoihin pitkällä aikavälillä.

Luke huomauttaa, että lajiston tottumisesta tuulivoimaan, ei tällä hetkellä ole tieteellistä näyttöä.

Olemassa olevan tieteellisen tiedon perusteella, eläimet voivat esim. käyttää tuulivoima-alueita ja liikkuvat niillä, mutta tuulivoima-alueita käytetään usein vähemmän kuin kontrollialueita tai etäämmällä sijaitsevia alueita.

Luke huomauttaa myös, että vaikutukset lajin lisääntymismenestykseen (erityisesti mikäli vaikutus kumuloituu useiden tuulivoimahankkeiden myötä), voivat nimenomaan vaikuttaa alueen riistakantoihin pitkällä aikavälillä.

Hankealueen läheisyydessä on useita Natura-alueita, esim. Saarisuo-Valleussuo-Löytösuo-Hirvilampi (2,9 km) ja Kilpisuo (4,7 km). Mainitut ovat molemmat metsäpeuran käyttämiä alueita. Luke näkee, että metsäpeuralle tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura2000 -alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää n. 5 km suojavyöhyke (ks. Skarin ym. 2018, Tolvanen ym. 2023). Suo- ja metsävaltaisten Natura2000 alueiden sisälle tai läheisyyteen on vältettävä rakentamista teitä, sähkölinjoja tai muita infraa, koska ne heikentävät ko. alueen luontoarvoja erityisesti metsäpeuran näkökulmasta. Mitä enemmän alueella tai sen välittömässä läheisyydessä (5 km) säteellä on erilaisia lineaari- tai muita rakenteita, sitä enemmän luonnontilainen alue ja sen laatu metsäpeuran elinympäristönä heikkenee (esim. Wittmer ym. 2007, Whittington ym. 2011 ja anon. raportti 2022).

On myös hyvä huomioida, että metsäpeuran levinneisyysalueella Natura-alueiden suojeluperusteisiin on tulossa tarkennuksia metsäpeuran osalta (Uusi päivitetty aineisto on odottamassa käsittelyä Lajitieto.fi tietokannassa: Julkaisematon Natura2000 alueiden päivitys – metsäpeura, (Lajitieto.fi).

Hankealueen ympäristössä (30 km säteellä) on 27 eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta. Osa hankkeista rajautuu toisiinsa ja muodostaa laajoja tuulivoima-alueita (YVA-selostuksen s. 55, Kuva 7–1. Eri suunnitteluvaiheessa tai toiminnassa olevat tuulivoimahankkeet 30 kilometrin säteellä Hanhinevan tuotantoalueesta).

Hankkeen vaikutuksia arvioidessa on tärkeää huomioida, että yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten suurpedot ja metsäpeura. Luke huomauttaa myös, että Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute.

Luke näkee puutteena sen, että selostuksessa keskitytään vain lyhytaikaisiin välttelyvaikutuksiin, eikä ole referoitu pitkän aikavälin vaikutuksia. Tutkimustietoa teollisesta rakentamisesta on olemassa ja koska tuulivoimaa rakennetaan pitkällä tähtäimellä, vuosikymmeniksi, tulee vaikutukset huomioida myös pitkällä tähtäimellä.

Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä. Yhteisvaikutusten osalta on tärkeää huomioida, että tämä vaikutus voi kertautua laajalle alueelle rakentuvien tuulivoimama-alueiden myötä. Selostuksessa haitallisten vaikutusten ehkäisemiseen ja lieventämiseen ehdotettuja toimia Luke suosittelee.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke näkee puutteena, että linnustokartoituksia on kohdennettu vain osaan hankealueesta ja sen, että metsäkanalintujen soitimia on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Selostuksessa todetaan, että melu, välke ja alueen mahdollisesti lisääntynyt ihmistoiminta voivat lisätä kaava-alueella esiintyvien eläinten stressiä, joka voi vaikuttaa muun muassa niiden lisääntymismenestykseen. Näillä tekijöillä ei selostuksen mukaan arvioida olevan merkittävää vaikutusta alueen riistakantoihin pitkällä aikavälillä. Luke huomauttaa, että vaikutukset lajien lisääntymismenestykseen (erityisesti mikäli vaikutus kumuloituu useiden tuulivoimahankkeiden myötä), voivat nimenomaan vaikuttaa alueen riistakantoihin pitkällä aikavälillä. Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 04.11.2024 klo 12:39:33.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: